

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 3-шо (131) №, 2024 ий март

Йошкар-Ола ден Марий Элын Высокопреосвященнейший митрополитше Иоаннын благословитлымыже почеш

СУЛЫКЫМ ПРОСТИТЛЫМЕ РУШАРНЯ НЕРГЕН

**Кўшыл Преосвященство ден
Преосвященство-влак! Шерге ача, иза-шольо
да ака-шўжар-влак!**

Чыладамат ойыртегалтше рушарня кече дене саламлем. Кугу пүтө деч ончыксо тиде рушарням Сулыкым проститлыме кече маныт. Черке тиде кечын айдеме тукым тўналме годымак лийше историйым, Адам ден Евам, икымше ег-влакым, рай гыч поктен луктым шарна. Библийште возымым, художник-влакын сўретыштым палена гынат, чылажымак раш умылен кертына мо? Айдеме тунам Юмын законом паленак пудыртен, садлан көра Юмо тудым Шкеж деч коранден. Тидын нерген кугу чыным мыланна Юмын мутшо каласен.

Юмын кўштымашыже, Тудын законжо почеш илаш айдеме тореш лийын, сандене Юмо тудлан шке шонымыж семын илаш эрыкым пуэн. Рай гыч поктен лукмо айдеме деч Юмын порылыкшо корандалтын, вет тудо Юмо деч шке кумылын ойырлен. Ынде тудын ўмба Юмын куатше огеш тол. Шке илышыж верч айдеме шкеак мутым кучаш тўналын. Тудо сулык деч корангын огыл, а Юмо деч корангын. Умбагыже мо лиймым ме палена. Тидым Библий сайын сўретлен ончыктен, вет тушто кеч-могай историйынат

амалже, тўналтышыже, почын пуалтеш. Сулыкым ыштымыж дене Юмо деч корангше айдемылан шуко орлыкым ужаш логалын. Тудо шке личностьшым веле огыл шалатен, а уло айдеме тукымын шўм-чон илыш радамжым шалатен. Юмо деч посна икмыняр шўдө але тўжем ий илымеке, айдемын койыш-шоктышыжо чыташ лийдымын пужлен. Айдеме тукымын кугу сулыкшо тўням пытымашке конден, вет сулык эреак колымашке нангая. Сулык ыштыме дене айдеме тукым тунам шкенжым шке мучаш марте пытарен кертеш ыле. Чыла сулыкым сенаш манын, Юмо мландымбаке вўд ташлымашым колтен.

Юмо деч, Тудын порылыкшо деч корангдыме ег-влак вўд ташлымаш деч варат сулык деч коран кертын огытыл. Тўжем ий жапыште сулык адак чот шарлен. Койыш-шоктышышт дене вўд ташлымаш деч ончыксо сулыкан ег-влак гай лийын шушо-шамычлан Господь ынде Ик Шочмо Эргыжым, Христосым, колтен. Тудо Юмын закон почеш илыше айдеме лийын. Мом Адам йомдарен, Тудо чыла пўртылтен. Шке Ачажлан ўшанле улмыж дене Тудо орлык ден колымашым, ондален ойлымаш ден мыскылымашым чытен, айдеме тукымын сулыкшым Тудо Шкенжын сулыкдымо да эн яндар вўржө дене тўлен налын.

Умбагыже – 2-шо лаштыкыште

Юмо ден ег-влак коклаште улшо кылым Адам шалатен, а Утарыше Христос тиде кылым пörтылтен. Кө рай деч корагаш ок шоно, тугай ег-влак үмбак Юмо адак Шке порылыкшым колта. Юмо дене пырля илаш шонышо ег-влак сулыкдымо да святой огытыл гынат, нуно Юмын законом шукташ тыршат, сулыкышт верч öкынат да тудым луктын каласат, сандене Юмо нунылан Шке порылыкшым пуа.

Айдеме тукымын историйыштыже тугай поро жапат лийын, кунам уло калык але уло кугыжаныш Юмын чынже почеш илаш тыршен. Но Юмын чынжым ик элыштат тўрыс шуктен кертын огытыл. Тидым паленак, поро койыш-шоктышан кугыжа-влак ег-шамычын кочшаш киндышт верч гына огыл, а шўм-чон илышыштымат сай могырыш вашталташ тыршенйт.

Иктаж 500 ий ончыч ег-влак адак Юмо деч корагаш тўналыныт. Рай гыч поктен лукмо ег-шамычлан пуымо орлыкан эрык нунынат уш-акылышкышт шынген. Тўня умылымаш, философий, политике да закон ынде ег-влакым Юмо деч посна илаш ўжит. Тидлан көра обществын кушкын толмо историйыштыже чўчкыдын революций да сар тарванен, тыгак ег-влакын ушышт пычкемышалташ тўналын. Историйыште лийше лўдыкшö пример-влакым шотыш налде, южышт кызытат ег-влакым Юмо деч посна илымашке шупшыт. Уло мландым леведше вўд ташлымаш, тўняшке Утарышын толмыжо пуйто лийынат огыл. Ме, Юмын мут дене туныктым-влак, шарнышаш улына: Юмо деч коранше айдеме шкеак тўням кучаш да сай ден осалым палаш төча гын, тиде уло айдеме тукымым пеш кугу лўдыкшыш конда. Юмо деч коран илаш ўжшö ег-влак историйым огыт пале мо, але нуно Библийым нигунамат кидышкышт кучен огытыл? Историйымат палат, Библийымат лудыныт, но диаволын алгаштарымашкыже садак пурат.

Рай гыч Адам ден Евам поктен лукмым ме таче, Кугу пўтö тўналме кечын, арам огыл шарнена. Ег-влак кызытат Юмо деч корангыт,

религиозный шижмашым, молитвам да сулык верч öкынымашым йомдарат гын, тиде колымаш дене иктаж. Кугу пўтö годым мыланна шке тыршымашнам, уш-акылнам чын корныш виктарыман. Тыге гына ме умылена: айдеме шке эрыкшым Юмын эрыкшылан пуа да Юмын закон почеш ила гын, тунам веле илышын тичмашлыкше, тыныслык, куан, порылык да тўзланымаш лиеш.

Порым ышташ, Юмо нерген шонаш, молитвам лудаш, сулык верч öкынаш Кугу пўтö мемнам шол гай туныкта. Ме шкеназ капкылнам да шўм-чоннам утым кочмо да веселитыме деч сорлыклена. Тидыже мыланна уш-акылнам да шижмашнам кучаш полша. Кугу пўтын кумда корныж дене теният шуко калык кая манын, ўшанена. Вет Кугу пўтö кажне еглан уш-акылым кумдангдаш, шўм-чон куатым пенгыдемдаш полша. Тыгак ме Юмын Шке ыштыме егже-влаклан пуымо порылыкшым, чаманымашыжым ужина.

Таче ме пеш неле историйым эртыше храмыште погынена. Тиде храмым петырымеке, тышан черкыште кучылтмо ўзгарым левыктыме цехым починыт. Кунам-гынат тыште молитва йонгалтеш манын шоненат кертын огытыл, вет тунам кугыжаныш да Юмылан ўшаныдыме ег-влак шкеныштым чыла кертшылан шотленйт. Тидат мемнам шукилан туныктышаш. Чын ден шоям, поро ден осалым айдеме Юмын Закон почеш огыл, а шке семынже акла гын, тыште чынже шагал, але тиде чынже тунамсе жапыште илыше ег-влаклан веле чынла чучеш. Юмын чынже веле курымаш да вашталтдыме.

Айдеме шке ушыжо, шўмжö дене Юмо деке ушна да Юмын чыным умыла гын, тудо чын ден шоям, поро ден осалым умылымашым Юмо деч налеш. Юмо нерген, айдеме да калык-влакын историйышт нерген чын умылаш, уш да шўм дене пенгыдемаш мыланна Кугу пўтö полшыжо.

2012 ий, 26 февраль.

Москва, чот орланыше Димитрий Солунский лўмеш Благушысо храм

ПЕНГЫДЕ ДА ШОТАН ЕШ ВЕРЧ!

Марий Эл Республикысе кугижаныш архивын конференц-залыштыже кызытсе пагытыште пеш күлешан темым тарватыше «Йыргешке үстел» 20 февральыште эртен. Тудым Марий Эл Республикысе Общественный палатын Российысе традиционный духовно-нравственный поянлыкым арален кодымо да пенгыдемдыме шотышто комиссийже ямдылен да вүден.

Мероприятийын тўн темыже арам огыл «Российысе традиционный духовно-нравственный поянлыкым арален кодымаште да пенгыдемдымаште ешын рольжо» маналтын, вет Россий Федерацийын Президентше В.В. Путин 2024 ийым Ешын идалыкше манын увертарен. Ты пашашке Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийын пашаенже-влак, республикысе чыла гаяк министерствын, шанче да тўвыра тўнеж-влакын представительышт ушненыт. Шотан ешын кугу куатше да ыштен кертме поро лектышыж нерген ты комиссийын председательже А.М. Одинцов ойлен. «Садланак вет еш теме да еш нерген йодыш эре конкуренцийыш да информационный кучедалмашке савырна», – манын тудо.

Саламлымаш мутым Марий Эл Республикысе

Черке 25 февральыште святитель Алексей Московскийын кечыжым палемда.

Черкын Суксыжо ыле манын пагален шарныме Патриарх Алексей II тудын лўмжым нумалын. 23 февральыште шочшо эргыштан ача-аваже тиде святойын лўмжым пуэныт.

Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн ты кечын Господь Юмын Ылыж кыселмыж лўмеш Йошкар-Оласе соборышто Литургийым вүден. Юмылан кумалме годым Святейший Патриарх Алексей II-ын чонжо верч посна ектений-влакым лудыныт, а Литургий деч вара панихидым служитленыт, чонжо суапле ласка верыште лийшаш верч Юмым сўрваленыт. Вара чыланат Патриарх Алексей II-лан шогалтыме памятник деке Патриарший площадыш каеныт. Владыка Иоанн ден диакон Андрей Дружинин тушто литиям служитленыт, кумалаш толшо ег-влак дене пырля памятник воктеке пеледышым пыштеныт. Ег-влакым туныктен ойлымыж годым митрополит Иоанн чылаштым Юмын шўдымашыже-влак почеш илаш, Святейший Патриарх Алексей II-ын сугыньжым шукташ ўжын, вет тудо мыланна святой Православийым шинчасортала аралаш да Христос дене ушнымаште ваш йўратен да порын илаш тыланен.

Кугижаныш Погың вуйлатышын алмаштышыже Н.Н. Козлова ден Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн ойленыт. Марий Эл Республикын Паша да социальный полыш шотышто министрын алмаштышыже Г.М. Ярцева Ешын идалыкшылан палемдыме паша радам дене палдарен.

В.М. Васильев лўмеш МарНИИЯЛИ-н шанче пашаенже Г.С. Зеленева «Шуко этносан регионисо еш нерген Марий Эл негызеш пример-влак» («Семья в полиэтническом регионе на примере Республики Марий Эл») шымлымаш пашажын лектышыжым почын ончыктен.

Республикысе Руш тўвыра рўдерын директоржо Н.Г. Наумова руш калыкын шуко сай илыш йўлаж нерген каласкален.

Йошкар-Ола да Марий Эл епархийыште социальный служений пашам вуйлатыше иерей Алексей Михеев отделжын еш-влаклан кузе полшымыж шотышто ойлен.

«Йыргешке үстелын» пашажым иктешлен, Российысе традиционный духовно-нравственный поянлыкым арален кодымаште да пенгыдемдымаште ешын рольжым вияндыме шотышто резолюцийым лукмо.

ЧЕРКЫН СУКСЫЖЛАН – ПЕЛЕДЫШ АРШАШ

ШИНЧАВАШ МУТЛАНЫМЕ ПАЙДАЛЫРАК

Юмо, Юмын пайрем нерген кутырым ради, телевидений, интернет полшымо дене чылан колышт кертыт, тидлан кызыт кумда йӧн пуалтын. Но священник дене шинчаваш ужын мутланымым нимо денат алмашташ огеш лий. Умылыдымым верыштак рашемдаш куштылго, адакше тыге икте-весе деке лишылрак лият, утларак пайдам налат. Арам огыл ончычсо священник-влак «просветитель» лӱмым нумалыныт. Юмылан служитлыше ег-влак тачат уш-акылым волгалтарыме пашам умбакыже шуют.

Самырык-влакын тӱнямбал пайрем кечын, 15 февральыште, Волжск да Шернурын епископшо

Мари Турек поселкысо Царственный Страстотерпец-влак лӱмеш черкын настоятельже протоиерей Николай Полежайкин ден верысе сылнымутчо, Россий писатель-влак ушмын енге Алексей Смоленцев поселкысо Ялозанлык механизаций техникумышто лийыныт.

Николай ача аракам йӱмӧ, тамакым шупшмо, тӱрлӧ аяр дене пайдаланен, тазалыкым лунчыртымо да шкем шке пытарыме нерген ойлен.

– Тачысе самырык тукумат ончычсо гаяк. Нунынат илышыштышт цельышт уло, шонымашышке шумо корнышт гына ончычсо деч изиш ойыртегалтеш, – каласен Николай ача. – Амалже: тачысе самырык еглан кумда йӧн пуалташте. Самырык ег чылажымат тамлен ончынеже. Тиде тудлан онгай. Ончыкыжым мо

Феофан ден Волжск епархийын религий, шинчымаш ден катехизаций пӧлкажын пашаенже О.Б. Реймер Поволжский кугыжаныш технологий университетын Волжск олесе филиалышкыже миеныт.

Архиерей Москон да уло Русьын Патриархше Кириллын пайрем саламлымашыжым 1-4 курслаште тунемше студент-влаклан намиен шуктен. Тиде кечынак Юмын Вашлийме (Сретенье) пайремым палемдена. Самырык-влаклан ты пайремын историйжым кумдан почын пуэн.

Епархийын делегацийже ончыкыжымат пенгыде кылым кучымо шотышто колледжым вуйлатыше-влак дене мутланен келшен.

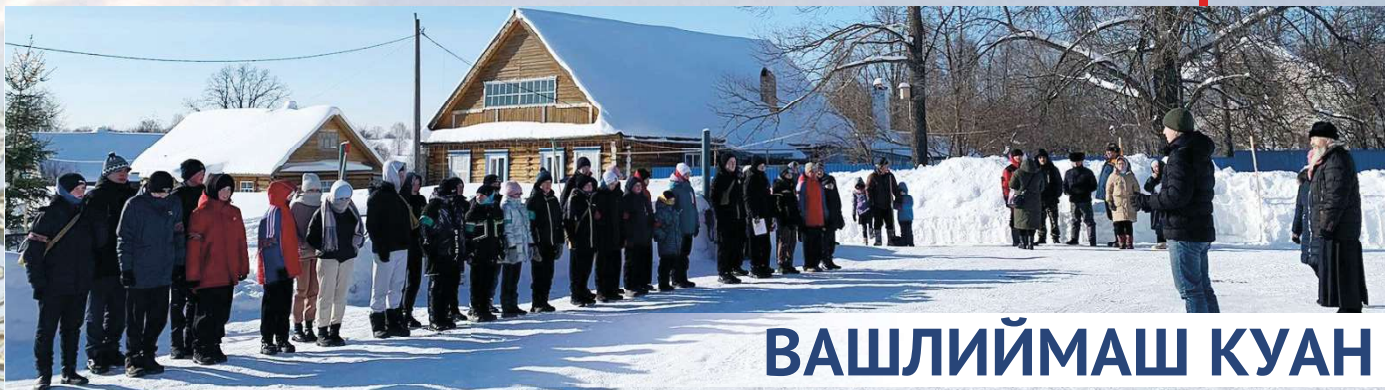
лийын кертме, кузе илышыже вашталтме нерген тудо ты жапыште ок шоналте.

Николай ачан тарватыме йодыш-влак студентшамычым пеш тургыжландарат, сандене нуно священник дене чӱчкыдынак вашлияш кумылан лийыныт.

Медведево районысо Руш Кукмарийысе Илия Пророк лӱмеш храмын настоятельже иерей Василий Яшмолкин верысе кыдалаш школын тунемшыже-влак дене вашлийын.

Тӱн мутланымаш Юмын Вашлийме (Сретенье) пайрем нерген лийын. «Сретенье» мут старославян йылме гыч «вашлиймаш» манын кусаралтеш. «Юмо дене вашлиймашлан кажне православный христианин ямдылалтшаш, – ойлен Василий ача. – Тидлан шӱм-чоным тӱрлӧ кӱлеш-оккӱл кумылшупшмаш деч эрыктыман». Мутланыме годым тунемше-влакын илышыште лийше тӱрлӧ ситуаций шотышто шуко йодышышт лектын. Чылаштанат нуно раш вашмутым налыныт.

ВАШЛИЙМАШ КУАН

Кажне ийын Сретений пайрем кечын Арын школын тунемшыже-влак «Зарница» модыш дене модыт. Теният тиде модыш Арын селасе Иисус Христосын Шочмыжо лумеш храм воктене индешымше гана эртаралте. Тушто мемнам храмын настоятельже протоиерей Николай ача, туштак пашам ыштыше-влак, пайрем службыш толшо калык да лумын ўжмө уна-влак вашлийынит.

Тиде кечылан кўлынак ямдылалтме. Тунемше-влак ныл: йошкарге, ужарге, канде да күрен – командылан шелалтынит. Куд станций лийын: гранатым макет ўмбака логалташ, пневматический винтовко дене лўйкалаш, Шочмо элын историйже гыч йодышлан вашешташ, мурым мурен, строй дене кошташ, миным кычалаш, «сўйыштө сусыргышо-влаккан вашке польшышым» пуэн мошташ. Чыла станцийыште консультант-влак шогеныт.

Модыш тўналме деч ончыч храм ончылно погынымо, поро пашам тўналаш молитвам лудмо. Варажым маршрут почеш кажне команде шке верышкыже, станцийлаш, вашкен.

Кече йўштырак лийын, канде кава гыч волгыдо кечыйол кажныжым вўчкен. Йол верын-верын лумеш пижын гынат, чылам патриот шўлыш авалтен, кажныже заданийым лийжак манын шуктен. Вет шукынжо ончыкыжым Шочмо элнам аралаш тўналыт.

Каласаш кўлеш, «Зарница» модышым мемнан школышто тунемше, майор Иван Анатольевич Васильев вуйлатен. Тудо ачаж-аваж деке отпускыш толын. Иван Анатольевич кыл кучымо войскаште служитла. Специальный военный операцийштат лийын. Строй дене коштым кўлеш семынак «профессионально» аклен.

Модыш деч вара Рушарня школышто погынышна. Тыште мемнам онгай вашлиймаш да мастер-класс вученыт. Унала Галина Арсентьевна Николаева ден Анатолий Александрович Александров толыныт.

Галина Арсентьевна шун көршөкым ыштыме нерген каласкален. Анатолий Иванович пелашыже дене коктын шуко көршөкым кызытат скеак ыштен кучылтыт. Тидлан кудывечыштышт кугу конга шога, а шуным Арын села воктенысе

көремыште налыт. Меат, тунемше-влак, кенгежым «Шөртнө купол» лагерыш погынымеке, нунын деке Коркатово ялыш шун гыч көршөкым ненчаш тунемаш мяш кутырен келшышна.

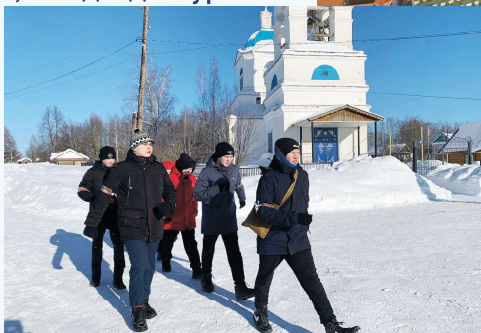
Анатолий Александрович Александроват – пеш мастер айдеме. Могай кидпашам гына ыштен ок мошто! Корзингам, ведрам пидеш,

йыдалым тодеш, мўкшым онча, ушым вяндаш манын, почеламутым воза, шке илышыж нерген книга сераш тўгалын да пельж наре возен. Тыгак шуко-шуко почеламутым шонен, икмынъяржым мурылан келыштарен. Йыдалым, корзингам пидмыж годым шке возымо марла мурыжым сьлнын-сьлнын муралта. Анатолий Александровичым Марий Элыштына шукынжо палат. Тудын нерген телевидений пашаен-влак передачымат ямдыленыт ыле. Шке жапыштыже Анатолий Александрович школышто биологийым тунуктен. Сад-пакчаштыже шуко тўрлө олмапу, грушо, сливе, вишне да моло тўрлө декоративный пушенге-влак кушкыт. Тудо тўрлө экспериментым ыштылаш йөрата. Мутлан, олмапушто ик могырышто олма, воктенысе укшышто сливе, вишне але грушо шочыт. Анатолий Александрович кызыт сулен налме канышыште. Уныкаже-влак изи огытыл гынат, нунылан кертмыж семын полша, нунын верч тургыжлана.

Ме шкаланна рашемдышна, тыгай мастер айдеме-влак деч тунем кодаш төчыман, садлан кенгежым нунын дене эше ик гана вашлияш шонена.

Тиде кечын мемнан вашлиймаш куан дене темын, шўм-чоныштына поро кышам коден.

**Анастасия НОВИКОВА, Арина ФЕДОРОВА,
Мария ВАСИЛЬЕВА, Тамара КУЗНЕЦОВА,
Морко район, Арын школ**

ШҮМБЕЛ ШОЧМО ЙЫЛМЕ

Февраль тўналтыште Морко район администрацийын туныктымо пўлкаштыже мари йылмым, литературым, мари кугжаныш йылмым, ИКН предметым туныктышо-влакын районысо методушемаштын погынамашыже эртен.

Тиде гана тыште Марий митрополийын кусарыше комиссийжым вуйлатыше, «Шўмчон изолык» журналын тўнг редакторжо, Морко районысо Христос Шочмо лўмеш Арын черкын настоятельже протоиерей Николай Чузаев, Шенгше селасе Казанский Юмын Ава лўмеш храмын настоятельже иерей Евгений Шамаев, Волжск районысо Сотнур селасе Святой Троице лўмеш храмын настоятельже иерей Игорь Сапаев лийыныт.

Николай ача «Марий йылмым туныктымаште духовно-нравственный воспитанийын верже» темым кумдан почын пуэн. Тудын каласкалымыжым чыланат чон вургыжын колыштыныт.

Коркатово лицейыште ИКН предметым туныктышо О.В. Тимофеева поэт В. Абукаев ден композитор А. Яшмолкинын «Чеверынат-чеверын...» кумдан палыме мари мурыштым лончылен.

– Тыште мутшат, семжат волгыдо шонымашан улыт, – каласен тудо. – Мурымо годым почеламут корныла шинча ончылан сўретлалтыт, кажне ойсавыртышыже шижалтеш. Мландымбалысе илыш пеш кўчык. Автор тыге воза: «Саска гае пагыт толаш кая, эрталалше ўмыр толдымаш кая». Садлан курымашлык илышыш логалаш манын, еглан порым ыштыман, Юмын законжо почеш илаш тыршыман. Вет Иисус Христосым, мемнам языкна деч утараш манын, Ыресеш пудаленыт. Кажне айдемын илыш нерген шке шонымашыже, шке чон шижмашыже. Мыйын шонымашем – Юмын кўштымыжым шуктен илаш да курымашлык илышыш логалаш манын тыршаш, – иктешлен Ольга Викентьевна.

Лицейыште мари йылмым да литературым туныктышо Нина Вениаминовна Аркадьева «Садым шындышым» (мутшо калыкын, семым Виталий Алексеев кельштарен) муро дене палымым ыштен.

– Илышын йыжыгже мўкшигым погым, шемшыдан пеледме, садым шындыме, саскам погым, пўртым чоным, икшыван лийме дене

палемдалтеш. Чылажат радам дене кайышаш. Юмын кўштымашыже-влак тыге ойлат. Тиде радам кўрылтеш гын, туткарыш логалаш лиеш, – палемден туныктышо.

Районысо методике рўдерым вуйлатыше Светлана Леонидовна Александрова мари сылнымутым йўратыше йоча-влаклан «Сылнымут шошо» пайрем-семинарым эртарыме нерген каласкален. Тиде мероприятий районышто кажне ийын манме гаяк эртаралтеш. Тиде пашаште «Ямде лий» редакций пашаен-влакын надырышт кугу.

«Сылнымут шошо» фестивалын лектышыже: мари калыкын кумдан палыме просветительже, ученый, этнограф, кызытсе мари алфавитын авторжо, священник Гавриил Яковлевич Яковлев лўмеш премийын лауреатше-влакым палемдымаш.

Марий йылмым да литературым туныктымылан кугу тўткыш ойыралтшаш. Шочмо йылме мыланна эн шерге. Тудо калыкын эн кугу поянлыкше. Чыла мари ег шке шочмо йылмым палышаш да волгыдо ончыкылыкшо верч тыршышаш.

Тамара КУЗНЕЦОВА

ЎШАНЫМАШ ДА ЙӐРАТЫМАШ ДЕНЕ ТЕМНАН

Кугу пӱтӱ тӱналме деч ончычсо арням рушлаже «Масленица» але «Сырная седмица» маныт гын, марлаже ме тудым «Ӱярня арня» манына. Христиан-шамыч тиде арнян шылым огыт коч, а ӱйым, шӧр-торыкым да муным ты арнясе вӱргечынат, кугарнянат кочкыт. Мелнам гын кажне кечын гаяк кӱэштыт. Юмын кӱштымашыже-влак да Ӱярня арня нерген протоиерей Артемий Владимировын чот ойыртегалтше шонкалымашыж дене айста палыме лийына:

- Ты арня тӱналме рушарнян Юмын литургийыште У Сугынь гыч Господьын Лӱдыкшӧ Судшо лийшаш нерген ужашым лудыт, сандене шукыштым Ӱярня арнясе чот веселитлымаш ӧрыктара. Весышт мелна кӱэштмаште ожнысо языческий койыш-шоктышым ужыт. Тыгай кокыте шонкалымашым корандаш тыршена, ветайдемым йӧратыше Христос дене вашлияш ямдылалтме годым эн тӱнгӧ – евангельский йӧратымашын куд йодмыжым шукташ тыршымаш! Айста нуным уэш шарналтен лектына: шужышым пукшаш; кӧн йӱмыжӧ шуэш – йӱкташ; ӧрдыж еным суртышко пурташ; пеле чарам чикташ; черле ег деке кошташ; казаматыште улшо деке мияш.

Матфейын возымо Святой Евангелийыште тидын нерген тичмашын тыге палемдыме: «Чыла святой Суксо-влак дене пырля чапланен толмеке, Айдеме Эрге шке чапшын престолышкыжо шинчеш. Тудын ончыко калык-влак чылан погынат, да кузе каза деч шорыкым кӱтӱчӧ ойыра, Тудат тугак ег-влакым икте-весе деч ойыра. Шорык-влакым Шкеж деч пурла могырыш шогалта, а каза-влакым – шола могырыш. Вара Кугыжа Шкеж деч пурлаште улшышлан

каласа: «Ачамын суапландарымыже-влак, толза. Тӱням ыштыме годымак тыланда ямдылыме Кугыжанышым те кызыт наследник семын налза. Вет Мый шужышо лийынам, те Мылам кочкышым пуэнда; йӱмем шуын, те Мыйым йӱктенда; ӧрдыж ег лийынам, те Мыйым суртышкыда пуртенда. Чара лийынам, те Мыйым чиктенда; черле лийынам, те Мый декем коштында; казаматыште лийынам, Мый декем ужаш миенда» (Мф. 25,31-36).

Законом пуышо мыланна теве тыгай программым пуэн. Господь Иисус Христосын чапше лӱмеш кӧ тидым ышташ тӱгалеш гын, шке чонжылан утаралтмашым муэш. Кузе тидым тичмашырак умылыман – вес кӱкшыт гычат рашемден ончена.

Шужышым пукшаш... Айдемын колыдымо чонжылан эн кӱлешан чын кинде – тиде Юмын Мутшо. Кажне гана, кунам ме лишылна-влаклан Святой Возымашым лудына але каласкалена, святой ег-влакын илышышт да туныктымашышт дене палдарена – шке кидна дене Пылпомышысо киндым пуэна.

Йӱмӧ шуман еным йӱкташ... Христос Шке туныктымашыжым «Илыше вӱд» манын. Юмылан ӱшанымашым шке чонышкыжо пуртышо, илышыже да пашаж дене тидым пенгыдемдыше айдемым ме яндар памаш воктеке толшо-влаклан илыше вӱдым йӱктышӧ семын ужын кертына.

Ӑрдыж еным суртышко пурташ... Айдемын ушыжо ӧрдыжтӧ йомын коштшо огыл мо? Тудат чӱчкыдын шке шочмо суртшым – йӧратыше шӱмжым – тулыкеш кода да осал верлаште йомын коштеш. Ушыжо енын сулыкшылан ынже кӧране, а Юмын пуымо поро шӱм-чонжо пелен лийже манын, ме еглан пеш эскерен умылтарышаш да полшышаш улына.

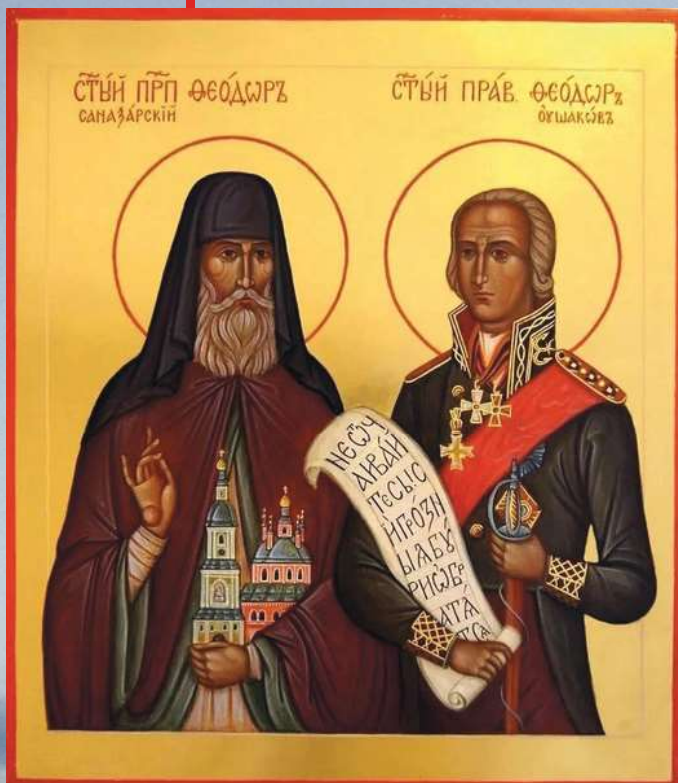
Пеле чарам чикташ... Христосын да Святой Шӱлышын порылыкшо деч посна илыше-влакымат пеле чара улыт манаш лиеш. Кӧ вес еным ӱшанымаш да йӧратымаш дене, уш-акыл да шонен моштымаш дене, ӱнгышылык да ласкалык дене пойдара, тудо лишылжылан йывыртымашын яндар вургемжым чикта.

Черле ег деке кошташ... Утарыше Христос сулык касарымашке чын илыше-влакым огыл, а языкан-шамычым ӱжын. Эмлызат таза еглан огыл, а черлылан кӱлеш. Тыгак енын сулыкшылан шочашыже могай амал лийын, меат тидым умылышаш да тыгай егланат чаманен полшышаш улына.

Казаматыште улшо деке мияш... Юмылан ӱшаныдыме да Юмын эрыкше ваштареш шогышо ег пычкемыш казаматыште илыме гай ила. Тыгай енын шӱмжым пушкыдемден, Христосын тунемшыже-влак радамыш ушен кертмаш – эн кугу мастарлык!

Ӱярня арня арамак огыл икте-весым проститлыме рушарня дене мучашлалтеш. Шӱм-чоннам чаманымаш дене темен, кертмына семын порым ыштен, Юмын чапше лӱмеш айста лишылна-влакым веле огыл, моло енымат проститлена!

Протоиерей Артемий ВЛАДИМИРОВ

Ме Феодор Ушаков лўман кок святойым палена: иктыже – преподобный Феодор Санаксарский, весыже – тудын тукум шольыжо – адмирал Ушаков. Ты гана ме иеромонах, духовный туныктышо да Санаксар обительым уэш пенгыдемдыше преподобный Феодорын ылыш корныж дене палыме лийына.

Тынеш пурымо лўмжӧ Иван Игнатьевич Ушаков лийын. Тудо 1718 ийыште Ярославль губерний Романов уезд Бурнаково селасе дворян ешыште сочын. Тунамсе йўлам шуктен, ача-аваже эргыштым Санкт-Петербургыш, гвардейский Преображенский полкыш, служитлаш колтеныт. Яра жапыште самырык-влак веселитлаш йӧратеныт. Икана тыге йывыртен пайремлымышт годым ик рвезе трук йӧрлын да колен. Сулыкым касарен шуктыде колымым ужын, сержант званий марте шушо Иоанн Ушаковын ылыш умылымашыже йӧршын вашталтын. Нигӧлан нимом каласыде, коло ияш Иван Двина энгер воктенысе чодырашке отшельник семын кумалын илаш каен. Кум ий гыч Орел губернийысе Площанский пустыньыш куснен, торасе посна кельйыште шкетын илен. Паспортшо уклан кӧра тудым кученыт да Санкт-Петербургыш тергаш колтеныт.

САНАКСАР ОБИТЕЛЬЫМ УЭШ НӦЛТЫШӦ ПРЕПОДОБНЫЙ АЧА

Тыглай вургемым чийыше, канга да тўсдымӧ рвезым императрица Елизавета Петровна ончыко конден шогалтеныт. Ёгышылык дене темше самырык еным ужын, Елизавета кугыжа тудлан манын: «Ончыкыжым мыланем служитлаш тўналат гын, йодде кайыметым сулыклан ом шотло да ончычсо чинетым пӧртылтем». «Монах лийын колаш йӧным пуыза», – вашештен Иван. Тыге тудо Александро-Невский Лаврыш логалын да, послушник семын кум ий илымек, 1748 ий 13 августышто монах лияш ўп пўчмӧ йўлам Феодор лўм дене эртен.

Монах Феодор тиде Лаврыште эше индеш ий кумалын илен, духовник семын чапланен, духовный шочшыжо шуко лийын. Шкеже Саров обительыш куснымо нерген эре шонен да 1757 ийыште тидым ыштен кертын. Пеленже дворян еш гыч лекше тунемшыже-влак каеныт. Ёдыр-влакым ончыч Арзамасыште улшо Никольский монастыреш веранген, а икмыняр жап гыч нуным Алексеевский общиныш кусарен да шкенжын пуымо пенгыде уставше почеш илаш сугынылен.

Феодор ача пелен рвезе-влак Саров пустыньыш толыныт. Кок ий тыште кумал илымышт годым нуно тораште огыл верланыше Санаксар обительын йӧршын шолдыргымыж нерген пален налыныт. Юмын Аван Шочмыжо лўмеш ты пӧрӧен монастырьым Темниково манме уездный ола деч кум менге ӧрдыжтӧ 1659 ийыште негызленыт улмаш. Юмын Аван Владимирский иконыжым Вашлийме лўмеш икымше храмым тушто 1676 ийыште чоненыт. Мокша энгерын шола серыштыже верланыше тысе ерым Санаксар (купан лоп вер) маныныт, тышечын монастырьын лўмжӧ лектын. Шўдӧ ий гыч тиде обительыште ылыш чылт йорлештын, монах шагал кодын, сандене тудым Саров пустыньын ужашыже семын шотлаш тўналыныт.

Феодор ачан толмо жаплан тушто ик черке веле лийын, тудыжат чот тоштемше да нужна улмаш. Йыр улшо пече да пу келье-шамыч пыкше шогеныт, оралте леведыш шўйын пытен. Феодор ачан толмекейже, паша воранен каен: Александро-Невский Лаврыште пагалымашым сулен налмыжым шарныше ег-влак тудлан полшаш тўналыныт. Преосвященный Пахомий,

Тамбовын епископшо, Феодор ачам шкеж деке ўжын, священство саным налаш да Санаксарын настоятельже лияш сөрвален. Хиротонийым эрташ Феодор ача ончыч тореш лийын гынат, епископын мутшым колыштын, 1762 ий 13 декабрьште иеромонахлан шогалтыме кид пыштыме йўлам эртен.

Преподобный Феодор пенгыде настоятель лийын. Ик суткаште индеш шагат кумалыныт, а рушарнян да пайрем кечын – лу шагат утла. Службо годым Святой Возымашым пеш сайын, чылалан умылаш лийшын лудыныт. Обительыште паша шот дене каяш тўналмым ужын, 1765 ий 7 мартыште Санаксарым уэш монастырь манын лўмдаш указым луктыныт.

Кок пачашан черкылан негызым пышташ мелебеным эртарыме годым мўкш еш чонгештен толын да ончыкылык алтарь верыш шинчын. Тидым чыланат Юмын ончыктым сай палылан шотленит, тыште эре Юмын порылыкшо да шуко монах лиеш манын каласеныт. Настоятель Феодор илышыште пеш проста айдеме лийын: чылашт дене пырля кочкын, тўшка пашам моло семынак ыштен. Сулыкым касарыкташ, көргө шонымашым почын ойлаш кеч-могай ег тудеке кечывалымат, йўдымат толын кертын.

Но поро пашалан көраныше ег лектынак шога. Темниково олан воеводыжо Неелов шояк доносым ыштен. Тудлан ўшанен, Феодор ачам 1774 ийыште Соловки монастырьыш колтеныт. Допросым эртараш ончыч Воронежыш ўжыктеныт улмаш. Йён лийме дене пайдаланен, тудо Задонский монастырьыште кумал илыше святитель Тихон деке уналыкеш пурен. Ончыкылык кугу святой-шамыч кум кече чон почын мутланеныт да кугу йўратымаш дене ойырленит.

Соловки монастырьыште Феодор ачам индеш ий петырымаште кученыт. Санаксар обитель ден Алексеевысе общинын енге-влак тудлан эре полшаш тыршеныт гынат, ны ситышын кочкаш, ны шот дене чияш лийын огыл. Конгаш олтен, тўныкым вашке петыреныт да ала-мыняр гана изиш гына ангыртарен пуштын огытыл. Пеле колышым тўжваке луктын, лум дене йыген, пыкше шўрлыктареныт.

Санкт-Петербурнын митрополитше Гавриилын йодмыж почеш Екатерина II кугыжа Феодор ачалан эрыкым пуэн, да тудо Санаксар обительыш пўртылын. Старец тыште 1791 ий 19 февраль марте Господь лўмеш тыршен илен. Колымыж деч ончыч ик жап черле лийын. Шўгар ўмбаке пыштыме аспид кўэш уло илыш корныжым кўчыкын ушештареныт. Возеныт: «Тышан Ушаков фамилиян 73 ияш иеромонахым, старец Феодорым, тойымо. Монах постригым Александро-Невский Лаврыште эртымек, 45 ий монах илыш дене илен, Санаксар монастырьым уэш нўлтен. Чын христианин да поро монах семын 1791 ий 19 февральыште колен».

Преподобный Феодор Санаксарскийым святой ликыш 1999 ийыште пуртеныт, колымо кечынже – 19 февраль/4 мартыште – да мощыжым мумо кечын – 21 апрель/4 майыште – кугун пагален шарнат.

ШОЧМО ЙЫЛМЕ – ПОЯНЛЫК

Шочмо йылмым арален кодымо шотышто шагал огыл ойлат. Мемнам, илалшырак-влакым, тиде йодыш чынжымак тургыжландара.

Шке йочанам, самырык тукумым марий йылме дене мутланышым, шочмо калыкын илыш корныжым, историйжым аклышым ужнена. Моло калык дене пырля Юмо мыланнат йылмым пуэн. Тудо мыланна лишыл да сълне. Самырык тукумым шуарымаште, тўняужмашыже, чон поянлыкше верч тыршымаште шочмо йылмым келгынрак тунеммаш изи огыл лектышым пуэн кертеш манын шонена.

Сандене Морко кундемысе черке-влакын настоятельышт, районысо йылмызе-влак дене канашымеке, марий просветитель Г.Я. Яковлев лўмеш сълнымут премийым илышыш пурташ кутырен келшыме. Тиде поро тўналмашке Волжск олан больничный храмже ден Сотнур черкын настоятельже-влакат ушнат. «Положение о премии имени просветителя марийского народа Г.Я. Яковлева в области марийского языка и литературы» документым Волжск ден Шернурын епископшо преосвященный Феофан пенгыдемден. Тидын нерген Морко районысо методике рўдер Морко кундемысе чыла школан увертарен.

Тиде тўналтышын тўн шонымашыже могай? Тунемше-влакым, самырык тукумым пўртўсыштў, мемнан йыр улшо тўняште да илышыште вашлиялтше сайлыкым, порылыкым, локтылалтдыме койыш-шоктышым (нравственный ценностыым) ужын мошташ туныкташ. Эшежым ўшаным, йўратымашым, айдемын кўкшытшым шке произведений гоч почын ончыкташ, туныкташ. Йоча-влак шке умылымашыштым почеламут, сочинений, ойлымаш да йомак гоч почын пуэн кертыт.

Тунемме ий мучаште пашам иктешлымеке, эн сай произведений-влакым комиссий премий дене палемда. Тунемше дене пырля шуко вийым пыштыше туныктышымат палемдыман. Премий шотеш Российын святой верлашкыже паломник семын миен толаш путевко але окса премий лиеш.

Тиде тўналме паша кызытсе жапыште пеш кўлешан. Информаций кумдыкышто пышткойшо, шўмым йўкшыктарыше лавыран мут, выражений, шонымаш-шамыч шуко улыт. Нуно айдемын көргө шижмашыжым ончыктат.

Мутланыме, шонымо, паша гоч нравственностыым нўлташ огыл гын, шочмо калык айдеме тўсшым йомдарен кертеш. Вара Юмо ончылно могай вашмутым пуэна?

Протоиерей Николай ЧУЗАЕВ

СВЯТОЙ-ВЛАК ИЗИШТ ГОДЫМ МОГАЙ ЛИЙЫНЫТ?

Йоча *годым мом гына от ыште, мо гына ок лий: уремыште пычкемыш лиймеш тўрлө модыш дене модын куржталат, камвозат, пулвуйым вўр лекмеш нузылтарет, могыретын иктаж ужашыжым какартарет, кокланже уда койышыमत ончыктет. А мемнан святойна-влак иктагашышт-влак дечын ойыртемалтыныт мо? Изишт годым могай нуно лийыныт? Нине йодыш-влаклан «Фома» православный журнал вашешта.*

ТЫГЛАЙ РВЕЗЕ

Тудын йоча пагытше молын гаяк эртен. Ончыкылык святой лийшашыже нерген нигушеч ни могай пале лийын огыл. Кумдан палыме да кугун пагалыме богослов да философ, святой Августин йочаж годым тунемаш өрканен, спорт модмаш-влакым моткоч йөрарен, южгунам күлеш-оккүл пашамат ыштен кертын.

Йоча пагытше нерген блаженный Августин (354–430) «Исповедь» книгаштыже каласкален. Тудо Йўдйымал Африкыште Тагаст олаште рим чиновникын ешыштыже шочын. Ачаже язычник, аваже христианке лийыныт. Школыш кайымыже шуын огыл, вет туштыжо икшывын ушышкыжо шинчымашым кырен-кырен пуртеныт. Туныктышо линейке але мушкындж денат перен колтен кертын. Тудо жапыште шанче тўнян йылмыжлан шотлалтше грек йылмым изи Августин чытен кертын огыл. Тудлан шуко рвезе семынак куржталман модмаш-влак гына келшеныт.

Икана Августин шкеж гаяк ийготыш шудымо йолташыже-влак дене ола урем дене лўшкен ошкылын. Трук иктыже егын сад-пакча гыч йўдым грушым шолышт лекташ темлен. Чыланат рўжге келшеныт: каласыме – шуктымо. А вет грушыжым кочкынат огытыл.

Вара тиде случайым шарналтен, Августин тыге ыштымыжлан шкенжым чот вурсен да шкаланже шке умылтарен кертын: вет тунам нуным, ийготыш шудымо-влакым, «Еңыным шолышташ ок лий» манмыжак алгаштарен да осал пашам шукташ таратен.

Латкуд ияш Августин весела илышыж деч корангын, тунамсе эн күлешан наукум – риторикым – тунемаш тўнгалын. Шанчыен корныш шогалын.

СВЯТОЙЛА МОДЫН

Тудо изинек монах лияш шонен. Ончыкылык святой ару чонжо дене молымат Юмылан ўшанаш таратен кертын. Йоча модышыжат тудын Юмо дене кылдалтше лийыныт.

Монах лияш ўп тўредме йўлам эртымешкыже, святитель Иоанн Шанхайский (1896–1966) Михаил лўм дене коштын. Тудо Харьков областыште Юмылан чот ўшаныше ешыште шочын. Пеш поро, тыматле кушкын. Тазалыкше начар улмылан көра чўчкыдын черланен, сандене лийыл йолташыже лийын огыл. Рвезе-влак дене пырля куржтал модмаш деч корангаш төчен, утларакше жапым шкет эртарен.

Мөнгыштыжө монастырьым чонен модаш йөрарен. Салтак модышыжо-влаклан монах вургемым чиктен. Нунылан шкем кузе кучаш күлмө шотышто уставым, правилым шонен луктеден. Юмо дене кылдалтше йодыш-влак тудым изинек тургыжландареныт. Шуко лудын, эсогыл пөлемыштыже изирак книгагудым поген. Акаж ден изаже-влакым святой-шамычын илыш корнышт дене палдарен, нунылан Российын историйжым каласкален.

Тиде рвезын Юмылан кугу ўшанжым ужын, католик гувернанткыжат, француз ўдырамаш, Мишан полшымыж дене православий верам кучаш тўнгалын.

ЧУЛЫМ ЙОЧА

Тудо святой ег лиеш манын, нигөн ушышкыжат пурен огыл. Тудын нерген схиархимандрит Иоанн (Маслов) шке шарнымаштыже «ты рвезе ик верыште шинчен-шоген кертын огыл, пеш чулым да веселитлаш йөрарыше кушкын» манын возен.

Православий верам кучен илыше ешыштыже изи Саша (тынеш пурымо лўмжө тыгай лийын) «ош кораклан» шотлалтын. Ачаже ондакак колен, да тудо священник кочажын суртыштыжо кушкын. Куржталаш, юарлен модаш йөрарыше уныкажым тудыжо йөрарен огыл. Аважат утларак жапшым ойым колыштшо, Юмылан кумал илыше кугурак йочаже-влак пелен эртарен.

«Икана кугурак изамлан, кудыжым ешыште поснак чот йөрареныт, ўчим шукташ шонен пыштышым, – каласкален старец Амвросий. – Ме, йоча-влак, пөрт көргыштө чот шургенна але иктаж титакым ыштенна гын, священник кочана титаканым рашемден шоген огыл, чылаштым почкалтарен. Тидым шотыш налын, мый кочамын кид йымакыже изамым шўкал колтышым: эн ончыч тудлан логале. Тидыжак мылам күлын. Такшым мылам кочам деч веле огыл, авам дечат, ковам дечат эре логалын».

Латкок ияш улмыж годым семинарийыш тунемаш пурен, куштылгын тунемын. Поро чонан, эре весела кумылан улмыжлан ончыкылык святойым чылан йөрареныт, йолташыже-влак эре тудын йыр пөрденыт. «Монастырьыш кайыме нерген нигунам шонен омыл», – шарналтен преподобный, а вет илен-толын, Оптин обительыште курымжым эртарен.

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
26	27	28	29	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

▲ - пища с растит. маслом
 ▲ - пища без растительного масла
 ⚡ - разрешение на рыбу
 ⚡ - скоромная пища без мяса
 ⚡ - разрешение на икру
 🍷 - разрешение на вино
 🍷 - воздержание от пищи
 🍷 - сплошные седмицы
 🍷 - постные дни
 🍷 - особое поминовение усопших

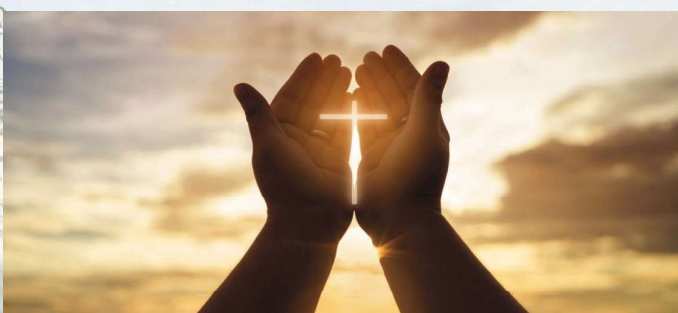
1 – Москон да уло Российын патриархше священномученик Ермогенын кечыже.

МАРТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

7 – Москосо поро пиалан Матронушка аванан кечыже.
 8 – Христос ончыч толшо святой Иоанн пророкын вуйжым I да II гана мумо кече.
 9 – Колышо-влакым уштымаш.
 15 – Юмын Аван «Державный» иконыжын кечыже.
 17 – Икте-весым проститлыме рушарня.

Благодарный князь Даниил Московскийын кечыже.

22 – Севастий ерыште орланыше 40 святойын кечыже.
 24 – Православийын сенымашыже.
 30 – Колышо-влакым уштымаш.
 Юмын енге преподобный Алексейын кечыже.
 31 – Святитель Григорий Паламан кечыже.

ПРОТОИЕРЕЙ АНДРЕЙ ЕФАНОВ ВАШЕШТА

Йодышем тыгай лиеш. Шешкым, лу ий пырля ылымек, эргым деч лектын каен. Мый тидын нерген тылзе эртымек гына пален нальым. Кызыт Кугу Пүтö кая, сандене мый пүтым кучем, а шкеже шешкымлан тыге ыштымышлан чот сыренам, шонем, эше кужу жап лыпланен ом керт. Чоныштем өпкем да шыдым ашнем гын, умбакыже пүтым кучымемже йöра мо? Лиеш мо мылам сулыкым касараш да Пырчесым подылам?

Раиса

Жапда поро лийже, Раиса. Пүтым умбакыже кучыман, тидын шотышто мутат лийын огеш керт. Пүтö тидланак – сырымаш, өпке да тулеч моло деч чоным эрыкташ – пуалтеш. Тыланда сулыкым касарыманак да Пырчесымат подылман. Кö мемнан кумылнам волта, нунын верч чарныде кумалман! Тыге неле өпкем нумал коштшо чонда Юмын полшымыш денем вашкерак паремеш.

А эрге-шешкыдан ойырлымышт шотышто тыге каласем: еш шаланымаште коктынат титакан улыт. Коктынат кугыен улытыс, мом ыштымыштлан мутым кучат. Тыгай увер чондам чот сусыртен гынат, умылаш күлеш, вет кеч-могай айдекат йонгылыш лийын кертеш, да Юмо кажне еглан шке илышыжым шкаланже келшышын чонгаш эрыкым пуэн. Сандене те тендан гаяк кугу ўдырамашлан, тольык самырыкраклан (шешкыланда), сырен коштшаш огыдал. Уныкада-влак улыт гын, те нунын аваштлан сырымыдам уныкада-влак ўмбаке кусарышаш огыдал. Ава – тиде ава, а те кова улыда. Кугыен-влак коклаше умылыдымаш кугыен-влак коклаштак кодшаш, йочалан нигузе тукнышаш огыл. Те уныкада-влакым ончычсо семынак йöратышаш, нунылан ушан-шотан лийын кушкышаш полшышаш улыда. Кумалмыдам Юмо колеш. Юмо аралыже тендам!

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

Салам лийже! Мый куд тылзаш уныкамым тынеш пуртыктынем, а эргым торешлана. «Кушкын шуэш да шке каласа: тудлан тынеш пураш але уке. Иисус Христосат 33 ияш гына тынеш пурен», – манеш. А вет шкежат, шешкымжат тынеш пурышо улыт. Мом мылам ыштыман?

Галина

Пагалыме Галина, тура каласем: тендан ойлымо почеш садак огеш лий, изи падырашын ачаж ден аваже шонымышт семын ыштат. Нуным виешлаш тўналыда гын, шкендан деч йўкшыктареда гына. Умылыдымаш годым эре вурседалмаш лектеш. Сандене те Юмым сёрвалыза, эргыда ден шешкыдан шонымашыштым Юмо тек вашталаш полша. Черкыш чўкыдын коштса. Черкыш коштмыда дене те шкежат вашталтыда, православий, ўшан нерген утларак пален налыда, умылаш тўналыда. Тыге лыпланеда, кöргыштыда тыныс лиеш, чон волгыдыдам лишыл егда-влакат шижаш тўналыт, да нунын шкеныштынат тендан семынак волгалт илаш кумылышт лектеш.

ИЕРЕЙ ИГОРЬ САПАЕВ ВАШЕШТА

Черкыш толам, йодын кумалам, а полышыжым пеш ом шиж. Але иктаж-можым йонгылыш ыштем? Умылтареда гын, сай ыле.

Сергей

Черкыш толмо сай. Юмылан чоннам почаш күлеш, тудлан ўшанаш. Шукыж годым мом йодаш она пале. Тудым йодына, кудыжо мыланна, лишыл-влаклан пайдам ок пу. Кöргыштына сырымаш уло гын, проститлаш күлеш, кугешнымашым огыл, ўнышеммашым йодаш. Юмо сулыкнам проститлыже, касарыже, утарымаш корно дене нангайыже.

КУАНЕН ЧИЯЛТЕНА

КОК СУКСО

Кок суксо райыште илен. Иктыже пыл ораште канен киен, а весыже чарныде мланде гыч Юмо деке чоҥештылын. Тудым, нойышым, ончен, канен кийыше суксо чытен кертын огыл, йодын:

- Тый молан эре тышке-тушко чоҥештылат?
- Юмылан йодмашым коштыктем. Йодмашыже «Юмо, полшо...» мутла гыч тўналеш. А тый, ужатат, эре канен кийет. Молан от чоҥештыл?
- А мый Юмылан вес тўрлө мут-влакым намайышаш улам.
- Могайым?
- «Тау Тылат, Юмо...» мутла гыч тўналшым...

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

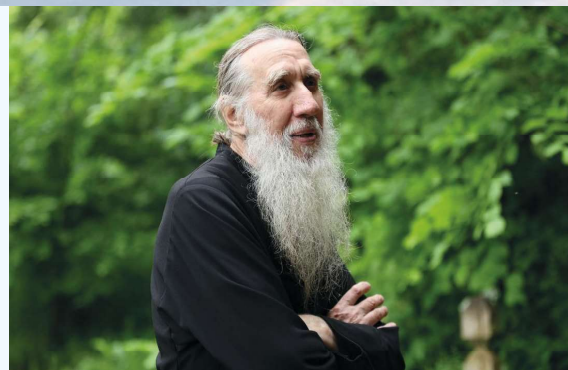
Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Заказ №

Журнал лекме жап - 01.03.2024 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «ООО ИПФ «СТРИНГ» 424007, Россия, Республика Марий Эл, г. Йошкар-Ола, ул. Строителей, 95, помещение 12-12А корпус 101А».

САЛАМЛЕНА!

Семеновко селасе Юмым Шочык-тышо Эн Святой Аван Шочмыжо лўмеш черкын клирикше протодиакон Михаил Козловскийым 75 ийым темы-мыж дене саламлена.

Тудо Саратов областыште 1949 ий 25 февральыште шочын. Кыдалаш школ деч вара Михаил Александрович электровозым виктарыше машинистын польшкалышыжлан тунем лектын. Салтак корным эртымек, Горькийысе консерваторийыште тунемын. 1980 ий гыч Йошкар-Олаште ила: Марий кугыжаныш филармонийыште пашамыштен, Семеновко селасе черкыште мурен. 2000 ийыште Йошкар-Олан да Марий Элын епископшо Иоанн тудым диаконыш пуртен, вара архиерей службам эртараш полшаш ўжын. Тачат тиде сомылым шукта. 2011 ий гыч – протодиакон.

Протодиакон Михаиллан пентгыде тазалыкым, Руш Православный Черкылан служитлымаште Юмын польшыжым тыланена!

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пөлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев (иерей), Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!